

At modstå det onde

En prædiken af Ragnar Boyesen.

*“Hvis dit højre øje bringer dig til fald, så riv det ud og kast det fra dig; for du er bedre tjent med, at et af dine lemmer går tabt, end med, at hele dit legeme kastes i helvede.”
(Matteus 5: 29, 30)*

I Den Nye Kirke er det meget vigtigt at kende læren om det onde. I vor tid har forskellige former for skyldfølelse måtte vige tilbage for bekræftelse af sig selv. Samtidig har begrebet “at sky det onde som synd” i de senere år fået mindre opmærksomhed i kirken. Resultatet af dette er, at folk føler sig usikre på, hvordan de skal forholde sig til meget af det, som den moderne psykologi har givet os indsigt i, bl.a. at man skal bekræfte sig selv, leve sine følelser ud, både de som er gode og de som er negative. I kirken har mange følt dette, som det modsatte af de råd, som Skrifterne giver.

Lad os da umiddelbart fastslå at Herren længes efter at hjælpe ethvert menneske. Han vil at vi skal modtage Ham af egen fri vilje. Det er dette Han sigter til i bjergprædiken når Han siger, at ægteskabsbrud ikke kun er en fysisk handling, men at det først og fremmest er en mental handling, som kaldes “begær eller den fantasiens glæde, som kommer fra det onde.

I begyndelsen forstår vi ikke helt hvilken kolossal betydning Herrens lære om vor hemmelige fantasi liv egentlig har.

Der hvor Han peger på både mord og hor, siger Han de berømte ord om at skille sig af med de kropsdele, der lokker til at gøre ondt.

I moderne termer forstår vi, at Herren her ikke mener det fysiske øje og den fysiske hånd, men det åndelige øje og den åndelige hånd. Det åndelige øje er forstanden og den åndelige hånd er viljen. At hugge af og rive ud, hvis disse forleder en, er det samme, som at modstå det i vor vilje og vor forstand, som er imod Herrens vilje. (AE 600:8)

Begrebet at modstå det onde er så vigtigt. Denne modstand kaldes den egentlige kristendom. "Kristendommen i sig selv består i at sky det onde som synd." (GF 265) Det er bemærkelsesværdigt, at Skrifterne påpeger, at forskellen mellem det åndelige og det naturlige menneske siges at være, at det naturlige menneske kan gøre gode gerninger, som af mennesker i verden opfattes, som gode og moralske, men hvis de samme gerninger, ikke bliver gjort ud fra åndelige bevæggrunde, vil de ikke komme til at betyde noget i livet efter døden, hvor alle skal dømmes efter deres liv i verden.

Vi får at vide, at det ugudelige menneske kan "sky det onde som skadeligt, men kun den kristne kan sky det, som synd (imod Gud.)" (LL 111)

Årsagen til, at det at sky det onde, er betonet så stærkt i Den Nye Kirke er, at denne kirke forkaster tro adskilt fra menneskekærlighed. (GF 264:4) Uden en vågen opmærksomhed mod det onde i os selv, kan vi ikke udtrykke menneskekærlighed.

Når vi tillader det onde, så gør vi det fra en vilje til ondt. Det er viljen, der udtænker den type undskyldninger, som bruges til at forsvare det onde med. Vi kan ikke af os selv lade være med at føle glæde fra det onde. Men Herren kan hjælpe os, så længe vi gør, hvad vi kan, for at lære fra Ham og leve, som sandheden foreskriver. Hvis vi er villige til at lære fra Herren, bliver dette muligt, uden Herren er det arbejde umuligt.

Mærkelig nok er det et af livets paradokser, at selve kampen mod os selv, - som vi fra selviske motiver så gerne vil undgå - netop denne kamp er årsagen til, at vi kan opleve stor lykke. Fordi alt, som er himmelsk hos os, kommer fra Herren, efter at vi har kæmpet for at udføre en nytte, hvor vi stræber efter at overvinde os selv.

Men lad os ikke tro, at selvom Kirken understreger vigtigheden af at kæmpe mod det onde, at denne kirke da i sig selv er ond. Skulle vi definere det onde, så kaldes det i Skrifterne for ordensbrud:

“ ... det onde er at finde glæde i sin lyst og at handle og tænke imod den Guddommelige orden. Det gode er at finde glæde i et inderligt ønske om at handle og tænke i overensstemmelse med den Guddommelige orden.” (GF 279:5)

Det er Kirkens mål at hvert menneske skal have adgang til frie muligheder. Gennem sådan frie valg kan det vælge at følge Herren og modarbejde den negative tilbøjelighed i sig selv.

Da Herren sagde at den, som ser på kvinden for at begære hende, allerede har begået hor med hende i sit hjerte, talte Han ud fra kundskaben om, hvordan mennesker er før omvendelsen og genfødslen. Før omvendelsen forsvarer den enkelte den slags ondt, som det tror er tilladt. Der gøres ingen onde handlinger i det ydre, men eftersom det onde ikke modarbejdes, så beholdes det i tanken, som kommer fra viljen. Gennem at tillade det onde kalder mennesket det for undskyldeligt og bekræfter dermed det onde i sig selv. Det undskylder ikke det samme onde i andre, men tillader sig selv at finde fornøjelse i det. Her skelner vi mellem at tænke på ondt og at ville ondt. Skrifterne påpeger: “Det som mennesket alene tænker, tilegnes det ikke, nej, end ikke det som det tænker at ville, med mindre det ikke samtidig vil det i så høj grad, at det også gør det, hvis mulighederne er der.

Årsagen er, at hvis mennesket handler derefter, så gør det det fra viljen ved hjælp af sin forstand, eller ud fra viljens følelser ved hjælp af forstandens tanke.” (GF 80)

Det, som kommer ind i munden gør ikke mennesket urent. Men det som går ud af munden, fra hjertet, gør det urent.” (Matteus 15:11,17-19)

Med “munden” menes i åndelig betydning tanken, idet tanken taler gennem munden, og med “hjertet” menes i åndelig betydning en følelse som tilhører kærligheden.” (GF 80)

“ . . . det onde som mennesket tror, er tilladt, tilegnes det, selvom det ikke gør det, thi det som tillades i tanken kommer fra viljen. . . Når mennesket derfor tror, noget ondt er

tilladt, løsner det alle indre bånd for det ondes skyld og afholdes alene fra at gøre det onde med ydre bånd, som kun er følelse af frygt.” (GF 81)

Skrifterne forklarer os også, at følelsen af, at det onde er tilladt, kommer fra “overensstemmelsen mellem viljen og forstanden.” (GF 111)

I det ydre kan det faktisk lykkes for os at tro, at vi ikke elsker det onde, fordi vi ikke gør det onde i det ydre. Dette er dog lige præcist hvad der menes med hykleri, fordi vi tillader os, at lade os overtale af ondt, som hor, tyveri gennem snyd eller svig, forskellige former for arrogance og skryderi, foragt for andre, verbalt vold mod andre, sladder og forskellige former for forførelse. (AC 6203)

Hvis vi tillader os at huse noget af det onde, eller noget af det onde, som nævnes i de tilbud, da tillader vi os at være i det onde. Den som befinder sig i det onde, vil på et tidspunkt forsøge at udføre det onde. Det går således til.

Først tillader man det onde i tanken. Derefter bestemmer man sig for at gøre det. Når det onde er udført i handling, er det accepteret, og forbliver der. Næste skridt er, at handlingen giver glæde. Glæden gør, at en meget kraftig sfære af det onde nu fæstner sig ved den, som har valgt det onde. Det onde flyder nu ind og øger mere og mere, eftersom det ikke møder modstand. Nu tænker den, som har taget imod glæden ved det onde, at det faktisk er godt, og tænker derefter kun af og til på dette onde. Siden så ofte, som det onde har anledning til at dukke op i tankerne for at minde mennesket om det. Når det sidder fast i tanken, overtager det onde tankerne og styrer dem universelt. Når dette sker, søger mennesket efter det, som bekræfter at dette onde ikke er ondt. Undskyldninger dukker nu op på stribe. Til sidst er mennesket helt overbevist om, at handlingen, som i sig selv er ond, ikke er det.

Nu udvikles det ondes greb videre derhen, at vedkommende søger at borttage de ydre bånd, så det onde kan fremstå, som værende tilladt også i det ydre og da som noget dygtigt og smart. Ja, sidste skridt er at overbevise sig selv om, at det onde faktisk er tiltalende og prisværdigt. (AC 6203)

Er der noget, vi kan lære af dette, så er det, at forstanden ikke flyder ind i viljen, men at viljen flyder ind i forstanden. (GF 233) Dette betyder, at viljen fremviser det i forstanden, som viljen syntes om. Forstanden er med andre ord, som et spejl, hvor viljen viser sig.

For at enhver skal kunne opdage sine onder, tillader Herren os at se dem i tankerne. Det, vi ikke får tilladelse til at gøre, er, at kæle for det onde i tankerne, således at man taler fordelagtigt om det og til sidst udfører det onde. Vi skal hellere spørge efter alle mulige midler til at modstå det onde. Vi skal forbyde det så meget som at få fodfæste i tanke eller intention. (GF 281) Det er viljen i sig selv, som skal befries fra det onde.

Forstanden kan relativt nemt opfange sandheden og lagre den. Det, som skal til for at åndelig helbredelse kan ske, er, at viljen vil modtage instrukser. Viljen i os vægrer sig mod at tage imod vejledning så længe, som vi ikke kæmper imod det onde. Kun når det onde udpeges, opdages, erkendes og modarbejdes, kan Herren tage roden til det onde bort.

Det er blevet sagt, at det er umuligt for mennesket at modstå det onde. Dette er kun delvis rigtigt. Uden Herren kan mennesket ikke modstå det onde, dette er korrekt. Men med den kraft, som Herren giver ethvert menneske gennem sandheden fra Ham i Ordet, kan mennesket samarbejde med Herren både i tanke og handling. Vi anmodes om, at kende vore egne tanker, og vedkende os, hvad vi tillader os i tanke og handling. Skrifterne giver os eksempler.

“I samme grad som nogle lærer at kende til synder og ved hvilke de er, i samme grad kan de se dem hos sig selv, bekende dem for Herren og forbedre sig fra dem. . .” Men, “hvis mennesket ikke udfører en gerning med kroppen men, alligevel anser den for tilladelig, så er dog impulsen eller viljen der, og dette er selve handlingen i menneskets ånd.

At lære sig at kende og vide netop hvilke ens synder er, er derfor at lære at kende og vide sine tanker, og hvad man anser for tilladeligt, selv hvad man attrår, og hvilke tanker man begunstiger. Det kan for eksempel være, hvorvidt man tænker at ukyskhed er synd, og hvor stor en synd det er, hvorvidt had og hævn er synder, hvorvidt tyveri og lignende, hovmod og stolthed, foragt for andre og gerrighed er synder. Derefter må mennesket undersøge, om det i det skjulte har bekræftet noget sådan, og da må det rådføre sig med Ordet og se.”

(MK 4)

For at få orden på sådanne synder og tendenser, som man rent faktisk har observeret hos sig selv, kan man tage følgende skridt for at gå imod det onde:

Først undersøger vi vore handlinger. Dette er noget relativt ydre. En noget dybere prøve berører vore tanker og hensigter. Dette, får vi at vide, vil lægge meget mere for dagen. Men skal vi i dybet med undersøgelsen for at finde vore synder, da skal vi undersøge “hvad vi opfatter eller ikke opfatter som synd.” (MK 5) Årsagen til at dette er så stærkt er følgende: når vi opdager noget ondt i os selv, og bestemmer os for ikke at gøre det fordi det er imod Herrens vilje da modtager vi en ny kraft fra Ham, som kan rense op i det ydre af vore tanker og viljeimpulser. Når det ydre med Herrens hjælp er rensset, kan den modsvarende rod, til dette specifikke onde, tages bort af Herren på det åndelige sinds plan.

Hvis vi stadig anstrenger os for ikke, at gå med til den type ondt, som opremses i Ordet, hverken i vilje eller tanke, vil vi i stadig stigende grad kunne sige fra overfor vore egne tanker og vide, at Herren tillader os, at frigøre os fra det onde, så det kan forlade vort sind, så snart det har vist sig der, fordi det er synd imod Gud. Dette er, i overført betydning, at hugge hånden af og rive øjet ud.

Hvis vi har kærlighed til sandhed, kan vi genkende, at ingen har den mindste grad af sandhed udover den grad af det gode, som er hos ham. Der er heller ikke nogen, der har mere tro end de har liv.

“Det menneske, som vedkender sig alt godt og sandt, men, som ikke skyr det onde, ved ingenting.” (AE 1180)

Det gælder derfor om, at være villig til at gennemgå fristelser. Naturlige fristelser består af ængstelse over det, som er naturligt, medens åndelig fristelse består af strid, som følge af ængstelse for det, som er åndeligt og himmelsk.

Herren siger: “ i samme grad som nogen skyr det onde som synd, i samme grad har de tro og er åndelig.” (LL 52)

“Det hedder at “man kan, hvad man vil”, og den vil, som tror på et evigt liv. Alligevel bør man ikke tænke på det, man gør, men på det, som man vil gøre, hvilket man også gør, hvis man tror, det er tilladt. Og hvis man ikke gør det, er det for verdens skyld.

Der gives et indre virke og et ydre, eller en indre gerning og en ydre. Det ydre virke eller gerning fremstår og kommer af det indre virke eller gerning, som handlingen følger impulsen. Impulsen hos mennesket er viljen. Og derfor, hvis det ikke udfører en gerning med kroppen, men alligevel anser den for tilladelig, forbliver impulsen dog i impulsen eller viljen, og dette er selve handlingen i dets ånd. At lære at kende og vide, hvilke ens synder er, er derfor at lære at kende og vide sine tanker, og fra dem, hvad man anser for tilladeligt, selv det, som man attrår og hvilke tanker man begunstiger.” (MK 4)

“At den som erkender at synd er synd (kan se synderne hos sig selv) det kan enhver indse. Men den, som i tanken anser dem for tilladte, men, som for verdens skyld, anser dem utilladelige for kroppen, kan ikke se dem. Et sådan menneske er lige som en der vender et spejl bagud for at se sit ansigt i det” (MK 5)

Hvis mennesker udholder fristelser i verden er det kristent og åndeligt. At kæmpe mod det onde er den kristne religion i sig selv. Den leder til visdommens tempel i den åndelige verden, hvor det over døren står skrevet: Ninc Licet” som betyder at det nu er tilladt med forstanden at trænge ind i troens mysterier. (SKR 508)

Det er nu muligt for den sandt kristne at trænge dybt ind i menneskekærlighedens første bud: At “ se til Herren alene og sky det onde som synd imod Ham.” (MK 8)

“Det menneske, som er genfødt, er i sit indre menneske i himlen og er der engel med englene, blandt hvilke det også kommer efter døden. Det kan da leve et himmelsk liv, elske Herren, elske sin næste, forstå det sande, være vis i det gode og fornemme lyksalighed ved dette.” (NJHL 181, 182)

“Alle som Jeg elsker, tilretteviser og tugter Jeg. Vær derfor ivrig og omvend dig. Se, Jeg står ved døren og banker på. Om nogen hører min røst og åbner døren, skal Jeg gå ind til ham og holde måltid med ham og han med Mig”. (Åbåb. 3: 19,20)

Amen.

Læsninger: Matteus 5; 27-30

Oversat fra svensk af Kristine Widén og Ulla Frandsen

Åbenbaringen forklaret nr 600:8

“Hvis dit højre øje bringer dig til fald, så riv det ud og kast det fra dig! Og hvis din højre hånd bringer dig til fald, så hug den af og kast den fra dig!

(Matteus 5:29, 30)

At Herren, med højre øje og højre hånd, ikke mente højre øje og højre hånd, kan enhver se ud fra, at det siges, at øjet skal rives ud og hånden hugges af, hvis disse bringer en til fald. Men eftersom et “øje” i åndelig betydning betegner alt, som hører til forstanden og tankerne som kommer derfra, og den “højre hånd” betegner alt, som hører til viljen og følelserne derfra, så er det klart, at “hvis højre øje får dig til at falde, så skal det rives ud” betegner, at hvis man tænker ondt, så skal det onde forkastes fra tanken. Ligeledes “ hvis den højre hånd får dig til at falde, så skal den hugges af” betegner at, hvis man vil det onde, så skal den onde vilje kastes ud. Thi øjet i sig selv kan ikke få nogen til at snuble, det kan den højre hånd heller ikke, men forstandens tanker og viljens følelser, som tilsvare disse, kan. Der siges “højre øje” og “højre hånd” og ikke det venstre øje og den venstre hånd, af den årsag at “højre” betegner det gode, og i modsat mening det onde, medens “venstre hånd betegner sandhed, og i modsat mening falskhed. At man snubler skyldes det onde, og ikke det falske, med mindre det falske er det ondes falske. Dette er sagt om det indre menneske, hvis opgave det er at tænke og ville, og ikke om det ydre menneske, som har til opgave at se og at handle. Dette er klart ud fra de ord, som umiddelbart sagde vedrørende “en andens kvinde”. At bare ved at se på hende med begær, er at begå ægteskabsbrud.

Amen.